

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırılmasını arz ederim.11.02.2025

Elvan IŞIK GEZMİŞ
Giresun Milletvekili
TBMM Katip Üyesi

Hidroelektrik enerji üretiminin birçok olumsuz etkileri olduğu görülmektedir. HES'ler biyolojik çeşitliliği tehdit etmekle kalmıyor, beraberinde erozyon ve heyelan riskini artırdığı gibi, su akış rejimini değiştirmesi nedeniyle sel ve benzeri felaketlere yol açmaktadırlar. 20 yıllık süreçte, Karadeniz Bölgesinde neredeyse bütün derelerin üzerinde hidroelektrik santralleri faaliyete geçirilmiştir. Yaşanan her sel felaketinde tahribat gücünü arttıran temel sebebin, HES inşaatları nedeniyle vadi ve dere yataklarına yapılan fiziki müdahale olduğu görülmüştür. Giresun ilinde işletmedeki HES'lerin sayısı 43 olup, toplam kurulu güçleri 942 MW'dir.

HES'lerde üzerine inşa edilen dere içerisinde yaşayan canlılar için can suyu bırakılmaktadır ancak sular boruların ve tünellerin içinde hapsedildiğinde **Can Suyu** adı altında bırakılan su, ekolojik döngü için yeterli olmamaktadır. Ayrıca, Su Kullanım Hakkı Anlaşması çerçevesinde suyun yüzde 90'ı şirketlerin kullanımına tahsis edilmiştir. Can Suyu adı altında doğaya bırakılan yüzde 10 su ise ekolojik ihtiyaç debisi belirlenmediği için mevcut doğayı, doğadaki mevcut dengeyi korumak adına yeterli olmayacaktır. Santrallerin faaliyetleri sırasında barajlarda yüksek oranda buharlaşma meydana gelmektedir. Bu buharlaşma da çevre yörelerdeki toprakların tuz oranını artırmakta, toprağın verimliliğini azaltmakta ve ayrıca su kıtlığı yaşanmasına sebebiyet vermektedir. HES'ler yapıldığı bölgelerde birçok bitki ve suda yaşayan endemik türün yok olmasına sebebiyet vermektedir. Ayrıca, maden, inşaat, enerji yatırımlarında ÇED raporu zorunluluğunun kaldırılması, endemik türlerin yok olmasına neden olmaktadır. **Bu bilgiler doğrultusunda;**

- 1- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'ne göre, hidroelektrik santral projelerinde akarsu ekosisteminin devamlılığını sağlamak amacıyla, su kaynağının doğal akışının %10'undan az olmamak üzere yeterli miktarda Can Suyu bırakılması zorunludur. Ancak, bu oranın nehir ekosistemlerinin korunması için yeterli olmadığı görülmektedir. Can Suyu miktarının artırılması için Bakanlığınız tarafından herhangi bir çalışma var mıdır?
- 2- Bakanlığınızca Giresun İlinde 'Can Suyu' miktarlarını ölçen Akım Gözlem İstasyonları (AGİ) kaç adettir? Nerele kurulmuştur?
- 3- Can Suyunu ölçümünü yapan Akım Gözlem İstasyonları hangi aralıkta (AGİ) denetlenmektedir? Denetlenen bu Akım Gözlem İstasyonları (AGİ)'nin raporlarında yer alan sonuçlar nelerdir?
- 4- Bu rapor sonuçlarına göre herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
- 5- Giresun ilinde Akım Gözlem İstasyonları tarafından HES'lerdeki yapılan Can Suyu ölçümleri son 6 aylık günlük minimum ve günlük ortalama akımları nelerdir?